

891-99

U-64

ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԷՆ

ՎԱՀԱՆ-ԱՍԼԱՆ

ԱՆԴՐԱՇԽԱՐՀԵԱՆ
ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԵՐՈՒՍԱԳԵՄ

1912

91-99

Մ-64

19 NOV 20

891.99
J-64

ԱՆԴՐԱՇԽԱՐՀԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՈԳԵԿՈՉԵՑԻՆ
ՄԵՍՐՈՊ ԳՍԳՍՊԵՏ
ԵՒ
ԳՅԷՅԵՆ-ՅՍՍԵՆ

ԵՐՈՒՍԱԴԷՄ
1912

28 JUN 2013

75697

ԵՐԿՈՒ ԽՕՄՔ

Ոգեհարցութիւնը , այսօր , իբրև ուրոյն վարդապետութիւն , ունի իր հաւատացեալներու լէզոնը : Ասիկա ճշմարտութիւն մըն է , որուն բարձրագոյն կը վկայեն Եւրոպեան եւ Ամերիկեան այլ եւ այլ քաղաքներու մէջ , վերջին կէս դարու ընթացքին , կատարած փորձարկութիւններ , որոնք գեղեցիկ միջոցներ հանդիսացած են մեզի հետ մօտիկ յարաբերութեան մէջ դնելու մօտաւոր եւ հեռաւոր անցեալին մէջ աշխարհէն հեռացող մեր սիրական հոգիները :

Թէ ոգեհարցական այս դաւանութիւնը նոր մըտքերու քմահաճ մէկ ստեղծագործութիւնը չէ , թէ մարդկային ազգի պատմութեան հնագոյն էջերուն մէջ իսկ կարելի է հաստատել գոյութիւնը այս վարդապետութեան գաղափարին , եւ թէ վերջապէս , այս գիտութիւնն ալ ունի իր մեկին եւ ըմբռնելի սկզբունքները , ասոնք անժխտելի պարագաներ են , որոնց վրայէն եթէ լռութեամբ կանցնինք՝ պատճառն այն է , որ , է՛ն առաջ , այս գրքոյկին պատրաստութեան համար մեր բնորոնած ծրագիրը թոյլատու չէ , եւ յետոյ , օտար հեղինակներու գործերէն անկախաբար , մեր մէջ ալ չ'են պակտիր թաքուն գիտութիւններու այս ճիւղին վրայ հեղինակօրէն խօսող գործեր (*) :

(*) Այս կարգի ընթերցումներու համար իբրև լուսագոյն հեղինակութիւն կ'արժէ ներկայացնել Յովն . Գազաննեանի « Երկրապատմութիւն եւ Ոգեհարցութիւն »-ը եւ « Ոստան » եւ ամուսնայ պարբերագրի առաջին տարւոյ թիւ 1-ի մէջ երեւցած Տ. Չրաբեանի մէկ ուսումնասիրութիւնը — « Յայնուրիւն Անդրաշխարհէն » — :

ՆՈՐԵՐ

Նիւթապատումներուն

65505.67

Սա չափ միայն — եւ ասիկա քրիստոնէական ջերմե-
 ոսանդութեամբ սնող հոգիներու շինութեան համար —
 որ այս վարդապետութիւնը չժխտեր Գերագոյն Էակի
 մը՝ բովանդակ տիեզերքը ստեղծող անմահ Աստուծոյ
 մը գոյութեան յաւիտենական հաւատքը: Անիկա տի-
 եզերքը կ'ընդունի օթարան մը նիւթական եւ ան-
 նիւթական էակներու, որոնց համար էթէ Փիզիքական
 տանջանքներու մղձաւանջիւր արհաւիրքը կը մերժէ,
 միւս կողմէ, ստիպան, կընդունի խղճի խայթէ ծնունդ
 առած՝ հոգեկան — բարոյական տառասանքի մը զգա-
 յութիւնը եւ բարձրագոյն կը հռչակէ յաւիտենական
 երջանկութեան մը վախճանային նպատակը:

Ոգեհարցուկները, ուրեմն ջերմ հաւատացեալներ են:

* * *

Մարդիկ կը մեռնին, պարզ է: Այդ մահը ո՞վ պիտի
 ըլլայ շքնդունող, որ քայքայուին իսկ է մի'միայն
 մարդուն ճիւրական մարմինին:

Հոգին մահ չունի:

Անոր անմահութիւնն իսկ զօրաւոր հաւատարիք մըն է,
 որ կրնայ խօսիլ, կրնայ չխօսիլ իր յարաբերութիւնը
 աշխարհի հետ, եւ որ ամէնէն ստոյգն է, կարող է իր
 երկնառաք պատգամներով մեզ առաջնորդել դէպի
 Հաւատք եւ դէպի ճշմարտութիւն:

Անըմբռնելի ոչինչ կայ այս յայտնութեան մէջ:

Մնաց որ ոգեհարցական վարդապետութիւնը այսօր
 կրնայ թուել մէկէ աւելի միջոցներ, որոնցմով ո՞ր եւ է
 մէկը պիտի կրնար հոգեկան աշխարհի իրողութեանց
 մասին տեղեկանալ՝ մտերմիկ շփում մը ունենալով
 աննիւթացած ամէն ոգիի հետ:

Այդ միջոցներուն թուումն մասանցը ներկայացնել
 զանց կընենք, մեր փորձարկողի ծրագրէն հիմնովին
 դուրս ըլլալով:

* * *

Ոգեկոչումի փորձերը, որոնց հրաշալի արդիւնքը
 մամուլի միջոցաւ հետաքրքիրներու ներկայացնելու ան-
 հուն հրճուանքն ունինք այսօր, կատարած ենք այլ
 եւ այլ ժամանակներու մէջ, ինքնայատուկ կերպով
 մը, որ առանց տաղտկալի ըլլալու կը մնայ փորձերու
 ամէնէն զոհացուցիչն ու ամէնէն արդիւնաբերը, ինչ-
 պէս նաեւ սկտք է աւելցնել, ամէնէն անվնասը:

Բոլորակ սեղանի մը շուրջը նշանակուած են այ-
 բուբենի տառերը: Ոգեկոչողները — որոնցմէ գոնէ
 մէկը, անպայման, օժտուած պէտք է ըլլայ մէտիոմի
 (medium) ձիրքով — ցուցամատնին սեղանին կեդ-
 րոնը դրուած գաւաթիկի մը վրայ լուրջ, ինքնամփոփ
 եւ լռիկ կ'սպասեն, մինչեւ որ ոգին շարժումով մը
 յայտնէ իր ներկայութիւնը: Հարցումները կ'սկսին ու
 գաւաթիկը անհաւատարի արագութեամբ գիրէ գիր
 անցնելով կը կազմէ խօսքեր, պարբերութիւններ եւ
 որ հրաշալին է՝ քերթուածներ . . . :

Ներկայ գրքոյկին պարունակութեան վրայ — որու
 մէկ մասը հետաքրքիր անձերու ներկայութեան ձեռք
 բերած ենք — աչքի աննշան թարթումն իսկ պիտի
 բաւէ, կը յուսանք, փարատելու կարգ մը ընթերցող-
 ներու թերահաւատութիւնը ոգեհարցական վարդապե-
 տութեան ճշմարտութեան մասին մասնաւորապէս եւ
 մեր ոգեկոչութիւններու հարազատութեան մասին ընդ-
 հանրապէս: Այնքան այս վերջինները իրենց արդիւն-
 քով վստահելի են եւ ճշրբիտ:

Դեռ խօսքն անգամ չենք ընկր բոլոր այն յայտնութիւններուն եւ պատգամներուն, որոնք, մի՛միայն ոգիներէն եկած, լուսափայլ արեւներ պարզած են հոգեկան աշխարհի վրայով մեր ունեցած տիեզծ եւ անբաւական ծանօթութեան վրայ :

Մենք իբրեւ անկեղծ հետեւողներ այդ գիտութեան, կը շարունակենք երբեմն մեր փորձարկութիւնները եւ կը յուսանք, ուրիշ հրատարակութիւններով, բերել ասպագային անդրաշխարհեան ոգիներէն նորանոր պատգամներ եւ քերթողական ասացուածներ, օտար բարբառներու եւ օտար շունչերու փափկութիւնովը սուլցուն :

Այդ հակիրճ այլ սրտագրաւ տողերուն պատճառած հրճուանքը մեզի միայն պահելու չօր ետակը չենք ուզեր ըլլալ : Մանաւանդ որ ոգիներէն քանին իրենց այս անդրաշխարհեան պատգամներն ու բանաստեղծութիւնները հրատարակուած զգալու բաղձանքը շատ հեղ յայտնած են մեզ մտերմօրէն :

Վերջին բառով պէտք կը տեսնենք նաեւ յայտնել թէ յետագայ էջերը կը ներկայացնենք բուն իսկ ոգիներու լեզուական եւ ուղղագրական հարազատութեանը մէջ, առանց ամենաթեթեւ սրբագրութեան զրիչ մը փորձած ըլլալու անոնց վրայ :

Վերնագիրներն ալ զետեղուած են թելադրութեամբ մի եւ նոյն ոգիներու, որոնցմէ Պետրոս Դուրեանի ոգին տուած է նեոկայ հատորիկին տիտղոսը՝ ԱՆԴՐԱՇԽԱՐՀԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ :

Մ. Վ. Էւ Վ. Ա.

ԱՆԴՐԱՇԽԱՐՀԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

*
* *

Ա.բի՛, Հայոց ժողովուրդ, սիրս արա՛ լսել Հայրիկի իմասուն խօսքեր :

Ես կ'ասեմ՝ քո բախտի անիւ չի դառնար, մինչեւ դու չսիրես միութիւն : Պիցկ կա՛ց քո պապեակաւ լոյս հաւասքի մէջ. իժիր խուն արա՛ պանել քո օճախի լոյսն ու հրագ : Թէ չպնես իմ ասածներ, դու կը լինիս էպէս խեղն եւ սնանկ ու կը քափառիս ասանդակաւ :

Հայրիկի օրհնութիւնից է՛ն ժամանակ չես մնար մահում, եբ դու չես լինիր անառակ որդու պէս խեղ եւ անզգամ :

Հայրիկ կ'աղօթէ քեզ համար, որ դու Աստուծոյ արեւի սակ լինիս օրհնուած սնով սեղով :

ՀԱՅՐԻԿ

Բ Ա Բ Է . . .

Փանթիո՛ւք քրքոռո՛ւնք
 Ըգհայրենեաց ողբոց լալօն .
 Խնկոց, բաբէ՛, կազդոյր՛ի ոչ գոն,
 Ուր արսից գօս եւեթ սան բոյր :

Հ. ՂԵՒՈՆԴ ԱԼԻԾԱՆ

Ա Ս Տ Ո Ւ Ա Մ

Հայրենեաց յու՛ր արսախորով
 Ճմկեն հոգիք հայրենավառ .
 Դոյզն ինչ, Աստուած, գուք ու գորով՝
 Հայկեան տեսն պատիւ եւ փառ :

ԽՈՐԷՆ ԵՊ. ՆԱՐ-ՊԷՅ

Պ Ա Ն Դ Խ Տ Ո Ղ Ն Ե Ր Ի Ն

Ի՞նչ էք անում, ա՛յ խեղն նայեր .
 Ու երկրումը ցանկալի
 Թողած անու՛ր օղն ու այեր
 Դիմում էք գիրկն օտարի :

Օտարն երբէք չի նանաչում
 Ձեր ցաւին էլ, կոծի՛ն էլ,
 Օտար հողի ո՛չ մէկ խորում
 Հային չը պէ՛տք կեանք սիրել :

ԳԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱ

Կ Ս Կ Ի Ծ

Ո՞ւր են քաջեր վահան, վարդան՝
 Չոյգ փրկիչներ Հայկազանց .
 Եղո՛ւկ բախտիդ, իմս Հայասան,
 Աչեր ունիս արիւնկաց :

ՍԻՄՈՆ ՖԷԼԷԿԵԱՆ

Ծ Ո Վ Ա Ն Կ

Ծովա՛կ, ծովակ,
Ձինջ եւ իսակ,
Նագես անբարբ
Արսով հանդարս :

Ծովա՛կ, ծովակ,
Քու ալ արեակի
Ինձ պէս չունին
Երգեր բնաին :

ԳԱՐԵԳՐԵ ԵՊ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ

*
* * *

Ղամկար՛ շիջեալ ըզհոգւոց
Գեղուն վսառաց հուր եւ բոց.
Հիֆիս վառեալ կայ սիբս արդ,
Հանգիլ ողբոց, ա՛խ, չէ մարբ :

Հ. ԱՐՍԷՆ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Ա.Ռ. ԵՐԻՏԱՍՍԱՐԴՆ

Սատուածալտ յուսով պնենալ
Տո ւր գտրա եռ, ա՛յ իմ որդեակ,
Լուսոյն բարի, որ փայլ ի փայլ
Յերկնից շողայ իբրու պսակ :

Հ. ՂԵՒՈՆԴ ԱԼԻՇԱՆ

*
* * *

Համն առել եմ աշխարհումը
Կեանքի ամեն խոր ցաւերին,
Գանգատ չարի իմ սրտումը,
Այ երջանիկ է իմ հոգին :

ԳԱՐԻԷԼ ԵՊ. ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻ

*
* * *

Ի հոյ զիմ կեանքս կոզալի հասրարով անցուցի,
Կոզալն ի սրտիկս զիւր խոհող հոգեր թէ պիտի . (?)
Ի հոս զիմ ողորմուկ հոգիս ի լոյսն է կենդանի .
Սրնէ՛կ որ անմահութեան արեւի արժանի կու լինի :

ՆԱՀԱՊԵՏ ՔՈՒԶԱԿ

★
* *

Պագիս ներկայ տառապանքը ննջած է իայրե-
նանուէր սիրտն այս անհոտական օրհեանին մէջ :
Կողբամ անոր վատ նակատագիրը :

Հոգիս յի է արիւնով :

Յաւիտենականին լոյս արուին առջեւ երես-
անկեալ պիտի լամ ու աղօթեմ վասն փրկութեան
եւ ազատութեան համայն Պագիս սիրեցելոյ :

Օրհնութիւն Յաւիտենականին եղեցի ընդ ձեզ .
ամէն :

ՊԱՏՐԻՍՐՔ ՆՆՐՍԷՍ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

★
* *

☆ Այն ազգերը, որոնք չունին ազնիւ սիրտ
եւ մշակեալ միտք ու հոգի, նման են սողուննե-
րու, որք վաղ կամ անագան ոտից կոխան պիտի
լինին :

☆ Հրեշտակները մէկ անուն ունին՝ ԱՆՐ .
սատանաներն ալ մէկ՝ ՆԱԽԱՆՆՁ :

ԳՐԻԳՈՐ ՕՏԵԱՆ

ՏԱՂ

Շիրիմք խայսան յոսկերաց
Մեր պատեկեաց անձկալի .
Յուշ արսակեզ, ե՛րբ ի բաց,
Սիրս իմ քախիծ բի՛ւր ունի :

ՌԷԹԷՈՍ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԵՐԳ

Ի յայս կենցաղ երանական
Հոգիք նախաբեն յերկինս ասս,
Եւ օրհնութիւն երգեն ըզգաս
Դաճուն առջեւ Աստուածեան :

ՅՈՎԼՄԱՍ ԹԷՐՁԵԱՆ

Ո Ւ Խ Թ Տ

Գրնում են հա՛, գրնում են
Շարան շարան երկրից
Հայի որդիք անեկն
Թողած սրներ հացալից :

Ելի բաւ չի՞, որ պանդուխտ
Ապրե՛ք եպես չուտական.
Դե՛հ, հայե՛ր, դուք արե՛ք ուխտ
Սիրել յաւե՛ս Հայասան :

ԲԱՅՅԻ

Կ Ո Չ

Դիւցազունք հայոց վահան ի ձեռին
Կռուի դառն ինկե՛ք խիզախ, աննկուն.
Ոտխք վասնոգիք իսպառ քո՛ղ մեռնին,
Եւ քո՛ղ հայն ապրի հպարտ, վեհանուն :

ՂԵՒՈՆԴ ՎՐԴ. ՓԻՐՂԱԼԷՄԵԱՆ

ԲԱՂՁԱՆԲԱ

Երազներս խունկ ու ծաղիկ
Ինկան մուքի փոքին մեջ,
Մահը իջաւ հոգւոյս բաղձիկ
Երլել սերն իմ լուսառեջ :

Հապճն իլձով դեռ մտայած
Ժպտիմ կեանքին անգամ մ՛ալ,
Կուզե՛մ, կուզե՛մ, ո՛ղ իմ Ասուած,
Նոր սերերէ գինովնալ :

ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑ

*
* *

Ես ընթացայ ուղիներէն ցաւերուն,
Տրտուրիւնը կեանքին միայն սիրեցի.
Հիմա լոյսի աշխարհին մեջ այս անհուն,
Բիւրեղ հրնիւ ունի հոգիս կանացի :

ՇԵՐԱՆՈՒՇ ԱՐՇԱԿԵԱՆ

ՄԻՔԱԶԱՆ ԵՂԲՕՐԾ

Վրսեմ երազոց գիրկն անմահական,
 Ոսկեհուն խաչը պարզամ կուրծքիդ Դուն,
 Երգե՛, ալօրե՛, խոկա՛ յարածամ,
 Ու եղի՛ր ազգիդ հովիւ քաջարբուն:

ՊԵՏՐՈՍ ԳՈՒՐԵԱՆ

*
* *

Թե՛ չը լինի
 Աշխարհում լաց,
 Մեզ կեանք էլի
 Զը սար Ասուամ:

ՐԱՅՅԻ

Վ Ի Շ Տ

Ի սրճմուրեան իսպառ վարիմ,
 Տրճնչե սիրս իմ սասիկ,
 Ի վեճալի պրկիմ վարմին,
 Զերք սգաւոր մի բռչնիկ:

ՊԵՏՐՈՍ ԱԴԱՄԵԱՆ

3

*
* *

Ես սեսայ աշխարհը եւ ասացի. ահա՛
 վայրն արժատուաց եւ հովիտն վեճաց:

Ես սեսայ սիրսք բախմեալ եւ սգաւոր
 եւ արժատուեցայ:

Ո՛վ կը փոխի յաշխարհե, ո՛վ կը բռանի
 կեանքէն ի մահ, նա կ'ունենայ անմահութիւն
 անանցական:

ՄԵԼՔ. ԵՊ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆՑ

*
* *

Որդեա՛կ իմ Հրանդ, անկեղծ եւ խորաւ-
 մաս եր ալեգարդ հօրդ փափագն առ իւր
 « Մամուլ », որ, եր երբեմն, գրական հրատա-
 րակութեանց գումարի մը մեջ առանձնակի կը
 փայլեր: Ի՞նչ չարաշունչ խորշակ եր, որ մա-
 հացուց զայն:

Յիւե՛, որդեա՛կ, հօրդ սեկչանքն մահուան
 անկողնոյն մեջ, յիւե՛ փակուանդ խոսուող եւ
 յանդէնն հոգիս քոյ գտնէ իւր հանգիս:

ՄԱՏԹԷՍ ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԱՂԲԱՏՆԵՐԸ ԿՊԱՍԵՆ

Սարի սակից գեճն է անցնում,
Դիլ գիլ անցնում է գնում.
Մեր այս ցաւեր, ասացե՛ք, ու՞մ
Լաց անենք մենք այս երկրում :

Զրկըւել ենք ամեն բանից,
Բախսն հեռացել է մեզնից.
Հա՛ց ենք խնդրում մենք Բարերից,
Քարերն կ'ասեն՝ ո՞ր տղից . . . :

ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՂԱՅԵԱՆ

*
* *

Ո՛վ մարդ, դու լե՛ր
Հաւատոյ տէր,
Թէ կամիս խէր
Տայ քեզ մեր Տէր :

ՄԵՍՐՈՎԲ ԹԱՂԻԱԴԵԱՆՑ

ՍԻՐԵՅՅԷ՛Ք ԶԻՐՈՒՄ

Ի բաց սրտից ձեր, եղբա՛րք,
Ասելուքիւն, հեռ., նախանձ,
Ի՞նչ անվայել քան այն բարք,
Որք նախասինք են ազգաց :

Մի՛ յոյս երբեք սածեք դուք
Ազատութեան եւ փառաց,
Յորքան մթտօք պիղծ, անձուկ
Զայրացնեք ձեր Ասուլած :

ՄԿՐՏԻԶ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

*
* *

Բացի ցաւից աշխարհի վրայ չը տեսայ բան,
Նոր նոր ցաւեր նորից կուգան ձիւնի նման,
Մարդկանց հոգուն չըկայ մի այլ երանասան
Էս լուսաւոյ եւ փառաւոր երկնից գաւ :

ԱՇՈՒՂ ԶԻՒԱՆԻ

* * *

Զիմ աչկունք ի լուսեմ օր զօր նեմ կու խաղայ,
Վասն մեղաց զիմ գլխիկն կու չարչարի հիմայ.
Զաղօթս արարեմ մեղուցելոյս՝ զի մեղայ,
Տե՛ր, զիմ հագիս ի քո փառաց արժանի արա՛:

ՆԱՂԱՇ ՅՈՎՆԱԹԱՆ

* * *

ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԴՆ

Յիշատակդ մահուր ինձի հետ, եղբա՛յր,
Բերեր եմ մինչեւ կայանն այս խաղալ,
Սերն անսաման զոր ունիմ քեզ համար
Պի՛ս՝ տեւ յաւե՛ս գեղով սուրբ, անծախս :

Ա՛ն ցուպն հովիւի հովուե՛ ժողովուրդ,
Վանուց լրնացած բո՛ղ կեանքն անօգուտ,
Ծրձե՛ քաղեցնի վասակն՝ անյագուրդ,
Հո՛ն իսկ որոնե՛ լուսն իղձերուդ :

ՏԻԳՐԱՆ ԵԼՔԷՆՃԵԱՆ

Ս Է Բ Ս

Մասունք կուսին հային փափկիկ
Կաթ սասմանց դաճնակին,
Երգէ հրեւեակ իւր դալլալիկ
Գեթելով հէ՛ք իմ հոգին :

Շուտանք փրփրին արդ հող ի հալ
Մարզք յառնեն ի դաճիկն,
Ո՞ւր սիտիանքն այն երկնասալ,
Որ սէր ինձի սար կրկին :

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

* * *

Սիրէ՛, ո՛վ մարդ, ապրիլ գոն,
Եղի՛ր մեակ ժրաջան.
Ո՛վ գործ վարէ մսախոն,
Նա չը գղջար յալիտեան :

ՅԱԿՈԲ ՈՍԿԱՆ

Ա Ռ Ա Կ

Կար ու չի կար մարդ մի կար ,
 Գի՛նու՛լ, խնո՛ս ու աննար ,
 Ով որ տեսնէր խելուկը ,
 Կր դարձընէր կռնակը :

Որ մը մեռաւ մարդուկը ,
 Ժամուն ձգեց մեծ արտը ,
 Տէրէր ժամկոչ մէկ եղան ,
 Ըսին՝ Կեցցէ՛ հաճաղան :

ՎԱՀԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՊԱՐՏԻԶԱԿՑԻ

Կ Տ Ա Կ

Դեռ կը մնան մոխիրի սակ
 Երկերս բոլոր գիշերաջան ,
 Ոսկերես հանգիստ գտնեն յոյնժամ ,
 Երբ անուն լոյս տեսնեն արագ :

ՂԵՒՈՆԴ ՎՐԴ. ՓԻՐՂԱԼԷՄԵԱՆ

ՏԱՂ ՍԻՐՈՅ

Զամեն աշխարհ ի քո լուսեղ կու ցոլայ ,
 Ի քո գեղեն զիմ անձնիկն կու ցաւայ ,
 Զօրն ի լրման դարձիս խոցը կու վըծայ ,
 Ի քո պագեն , ետրի՛ց , հասիկ մը չը կա՛յ :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՒԼԿՈՒՐԱՆՑԻ

*
* *

Ի յանդէնն կու բնակիմ ես ընդ սուրբս ամենայն ,
 Կու վայելեմ ասուածային վառաց պսակ եւ սեղան .
 Զիմ հոգիս է ի մէջ լուսոյն արհալուքեան էական ,
 Տէ՛ր , ի մարդկանց զամէնն լինին ի քո սիրոյն յանդիման :

ՖՐԻԿ

ԳԱՂՏՆԻՔ

Վաս ձեռքեր զիս արին զուրբան ,
 Դեռեզմանս էլ մնացել խոպան ,
 Ետաբ հիմիկ ետպես մահրուս
 Թափուն վիշտս ես պատմեմ ո՛ւրմ . . . :

ԽԱԶԱՏՈՒՐ ԱՐՈՎԵԱՆ

*
* *

Նայում է շե՛ս վերելից
Գրածն Ասուած մարդկութան,
Յօղէ մա՛մուր սեր իւրեան
Նրանց՝ որ են սուրբ, անբիծ:

ՄԻՔԱՅԷԼ ՆԱԼԲԱՆՏԵԱՆՑ

// *
* *

Սիրում էի մանկութիւնից
Երգել ողբերն իմ հայրենեաց .
Եւ դու մանուկ, մանկից վեր կա՛ց,
Ողբալ ազգիդ բաղդ վճալից:

ՄՄԲԱՏ ՇԱՀԱԶԻԶ

*
* *

Անոից մարդկան պիտի սերի
Խասասիրտ ե՛ւ պժգալի մարդ .
Սիրտ իմ լինի իսպառ հեռի
Մարդկանցից ուիտս եւ ապիրտս:

ԳԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱ

*
* *

ՎԱՀԱՆ-ԱՍԼԱՆ ԽՆ

Ոսկի սրտիդ պաակ անգին
Սքեմ՛ն ահա լեզի, Վա՛հա՛ն,
Էզգեցիր գայն զըւարբագին,
Ու բո՛ղ վերբերդ ըսպիանան:

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ (*)

ՈՂԲ

Խորունկ վերբեր սրտիս մէջ կան,
Կզգամ սիրերզն առունքուն .
Տխուր աւաջ՛ պիտ՛ յաւէտ լան,
Սուրբ սերս մինչեւ գտնեմ հեռուն:

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

(*) Պետրոս Գուրեանի ոգին յայնչեց՝ թէ այս էջին երկու քառեակները կազմած է Միսաօ Մեծարեանցի ոգիին հետ միասին:

ՆՈՐ ԵՂԶ

Ուղեմուտք բռնուններու պէս փափուկ
Տեղեւորներս բռան գացին տարածամ,
Ինչո՞ւ, մա՛յր իմ, մատաղ յայտերս խուսափուկ
Միջոցին դեռ կը պլուծին կը մընան :

Մէ՛խ, առնի՛, առնի՛ ես նոր մարմին,
Ու ըլլայի մանուկ մօրկանս գրկին մէջ,
Ու ծրծէ՛ կարը մազրիկ ես կրկին,
Օր մ'երգելու համար սերերս ի՛մ անշէջ :

ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑ

*
* *

Նրամբ բռնեց յայտերս քեւեմ
Ընդ սիրատուն ձագս իւրեանց,
Նւ իմ նայարէ հոգիս անդէն,
Ի յայտ երկինս կենօք անանց :

ԵՂԻԱԶԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՆԵՐՄ

Քեզ սիրելով եղայ զժբաղդ
Մէկուն չըսի իմ այս խոր ցաւ,
Մի՞նչես որ մի անողո՞ք ախս
Կեանքս անուշիկ առաւ սարսաւ :

Ձեմ զանգատիր, զուն ապրէ՛ շէն,
Ծաղիկ օրերդ վայլէ՛, աղուո՛ր,
Երկինքէն ալ քեզ կը պաշտեմ
Հըրայրեմովը արհիս բոլոր :

ԿԱՐԱՊԵՏ ՈՍԿԵԱՆ

ԿՈՅՍԻՆ

Ո՛վ կոյս, պատճէ՛ սիրքս խոց,
 Ու տե՛ս սիրոյս հրդեհն վառ.
 Չեմ ցաւիւր՝ հոն կիզիչ բոց
 Դո՛ւն ալ ձեռնովդ դիր դալար:

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

ՄԻՔԷ՞ . . .

Արեալոյսը վաղ մարեցաւ մէջ նոգւոյս,
 Ու Անհունիին անցայ գիրկը մաքրալոյս.
 Միքէ լրեւծ սէրերս դեռ գարունին
 ձանախնեւուն սրլափներէն կ'արունի՞ն:

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ԹԱԽԻԾ

Այս մը անգութ կրծեց իմ սիրս,
 Մասաղ կենաց քաղելով զիս.
 Շիջան բաղձ իմ ականակիս,
 Աս ալ որբուկ է խեղն հոգիս:

Արաստուեն լուռ հոգիք ի սան
 Կողկողագին զիւրեանց ցաւերգ,
 Եւ զիմ կոծեն սիրս անկենդան
 Մըռայական ցաւս այս եւ վէրք:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԷՇԿԵՍԹԻՐԵԱՆ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ (*)

Յառէ՛ աչքերդ Անհունին,
 Ո՛վ նիւթապառ Մարդկութիւն,
 Հոգիներդ ման չունին,
 Վկայ գրեղիս այս սիրուն:

ՊԵՏՐՈՅ ԴՈՒՐԵԱՆ

(*) Մեր խնդրանքին վրայ Պետրոս Գուրեանի ոգին
 սոյն ՎԵՐՋԱԲԱՆ ով փակեց գրական գողտրիկ նշխար-
 ներու այս շարքը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ԵՕՍԻ	3
ԱՐՈՎԵԱՆ Խ. - Գաղսնիք	23
ԱԴԱՄԵԱՆ Պ. - Վիոս	16
ԱԼԻՇԱՆ Զ. Ղ. - Բարէ՛	8
» » Առ երիտասարդն	11
ԱՂԱՅԵԱՆ Ղ. - Աղբասներ կ'անեն	18
ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻ Գ. ԵՊ. - Համն աւել եմ	11
ԱՐՇԱԿԵԱՆ Զ. - Ես ընթացայ	15
ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ Զ. Ա. - Ղամպար՛ շիջեալք	10
ԳԱՄԱՌ - ՔԱՅԻՊԱ - Պանդխտողներին	9
» » Սեռից մարդկան	24
ԴՈՒՐԵԱՆ Պ. - Սրբազան եղբորս	16
» վահան - Ապանին	25
» Ողբ	25
» Կայսին	28
» վերջաբան	30
ԵԼՔԷՆՃԵԱՆ Տ. - Ընտրոյ վարդապետին	20
ՔԱՂԻԱԴԵԱՆՑ Մ. - Ո՛վ մարդ	18
ՔԷՐՁԵԱՆ Ք. - Երգ	13
ՔՈՒԼԿՈՒՐԱՆՑԻ Յ. - Տաղ սիրոյ	23
ՀԱՅՐԻԿ - Արի՛, Հառոց ժողովուրդ	7
ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ Մ. - Որդեա՛կ իմ Հրանդ	17
ՄԵՄԱՐԵՆՑ Մ. - Բազմանքս	15
» Կոր իղձ	26

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Ե. - Երամբ բուշնոց	26
ՄՈՒՐԱՏԵԱՆՅ Մ. ԵՊ. - Ես տեսայ աշխարհը	17
ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆՅ Մ. - Դայում է շեռ	24
ՆԱՂԱՇ ՅՈՎՆԱԹԱՆ - Զիմ աշխուճի ի լուսէն	20
ՆԱՐ-ՊԷՅ Խ. ԵՊ. - Ասուած	8
ՇԱՀԱԶԻԶ Ս. - Սիրում էի	24
ՇԱՀԻՆԵԱՆ Գ. - Միքէ՞	28
ՈՍԿԱՆ Յ. - Սիրէ՛, ո՛վ մարդ	21
ՈՍԿԵԱՆ Կ. - Դերա	27
ՊԱՐՏԻԶԱԿՅԻ Վ. ՎՐԴ. - Առակ	22
ՊԷՇԻԿԱՇԼԵԱՆ Մ. - Սիրեցէ՛ք զիրար	19
ՊԷՇԿԷՍԹԻՐԵԱՆ Գ. - Թախիծ	29
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ Ռ. - Տաղ	13
ՋԻՒԱՆԻ - Բագի ցաւից	19
ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՅ Գ. ԵՊ. - Ծովա՛ղ	10
ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ Ն. Պ. - Ազգիս ներկայ	12
ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ Ե. - Սեր	21
ՐԱՅՅԻ - Ուխտ	14
» Թէ չը լինի	16
ՓԻՐՂԱԼԷՄԵԱՆ Ղ. ՎՐԴ. - Կոչ	14
» Կսակ	22
ՔՈՒԶԱԿ Ն. Ի հոդ զիմ կեանքս	11
ՕՏԵԱՆ Գ. - Այն ազգերը	12
ՖԷԼԷԿԵԱՆ Ս. - Կսկիծ	9
ՖՐԻԿ - Ի յանդէնն կու բնակիմ	23

ԳԻՆ 60 ՓՐ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0347293

43637